

РЕФОРМА ОСВІТИ І НАУКИ

Сергій Квіт,
Міністр освіти і науки України

МЕТА РЕФОРМИ

Якісна освіта, яка готує критично і творчо мислячих, суспільно активних громадян, здатних до самореалізації та забезпечення культурного розвитку й стійкого економічного зростання країни в умовах глобальної конкуренції

ПАСПОРТ РЕФОРМИ

Стратегічні цілі

Якісний сучасний зміст та методики навчання

Рівний доступ до якісної освіти

Ефективна система управління та раціональне використання коштів

Кваліфіковані та вмотивовані на якісну працю вчителі/викладачі

Операційні цілі

Здійснено системне оновлення змісту освіти

Забезпечено ефективну мережу та достатню інфраструктуру навчальних закладів усіх рівнів

забезпечена фінансова та організаційна автономія навчальних закладів

Забезпечено якісні зміни у підготовці педагогів

Забезпечено відповідність навчальних програм потребам ринку та наукових досягнень

Розмежовано повноваження забезпечення та контролю в освіті, забезпечено дієвий механізм громадського впливу на освіту

Демонopolізовано систему підвищення кваліфікації педагогів

Забезпечено академічну автономію навчальних закладів

Забезпечено доступність освіти (фізична доступність, адаптований зміст, методики та середовище)

Організовано прозору та раціональну систему розподілу фінансування

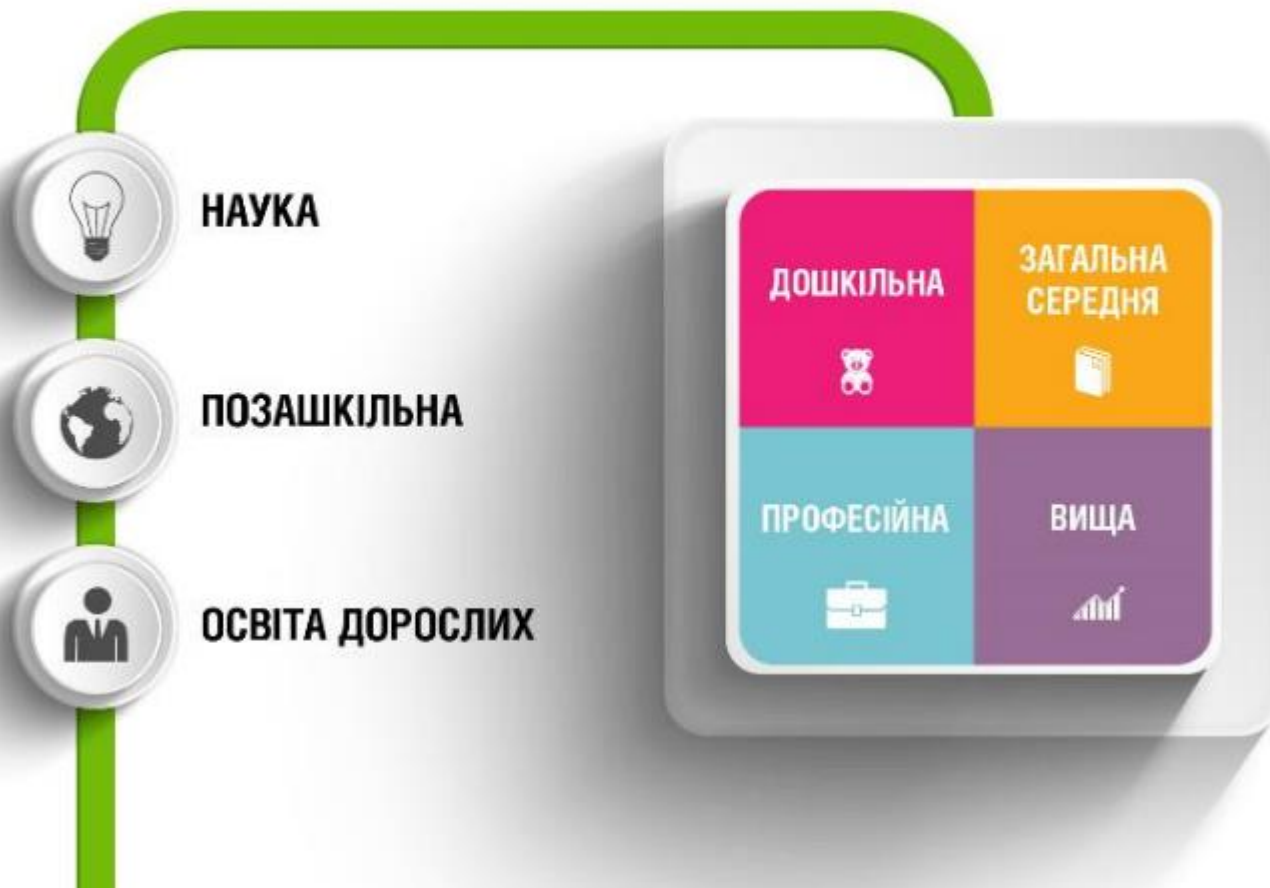
Сформована нова генерація академічного персоналу

ЕТАПИ РЕФОРМИ

	Концепція реформи	Законодавче забезпечення	Впровадження
	Проект рамкового закону «Про освіту» - завершується підготовка		3 2016
Дошкільна та загальна середня освіта	Розробляється	Закон «Про загальну середню освіту» - розробка та прийняття у 2016 році	2016-2029
Професійна освіта	Діагностику сектору проведено	ПЗ «Про професійну освіту» внесено до ВР 30.09.2015	2016
Вища освіта	Розроблено	Закон «Про вищу освіту» прийнято у 2014	до кінця 2016 року
Наукова	Діагностику сектору проведено	ПЗ «Про наукову та науково-технічну діяльність» внесено до	2016-2020

СТРУКТУРА ГАЛУЗІ

ЗРОБЛЕНО У 2015 РОЦІ

РОЗШИРЕННЯ МЕРЕЖІ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

- ✓ створено 19,5 тис. нових місць у дитсадках
- ✓ внесено зміни до Податкового Кодексу, які надають сприятливі умови для відкриття приватних дитсадків

ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТИ

- ✓ затверджено нормативну базу для впровадження інклюзивної освіти для дошкільнят (визначено порядок відкриття інклюзивних груп, введено посаду “асистент вихователя”)

ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ

- ✓ скасовано 1600 документів галузевої звітності
- ✓ спрощено процедуру атестації шкіл та дитсадків

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ

- ✓ змінено навчальні програми для 1-4, 5-9 класів
- ✓ затверджена і впроваджується Концепція про національно-патріотичне виховання
- ✓ збільшено кількість годин для вивчення англійської мови

НАСТУПНІ КРОКИ

ВИКЛИКИ

РІШЕННЯ

Зниження якості освіти

Застарілі методи навчання програми, підручники

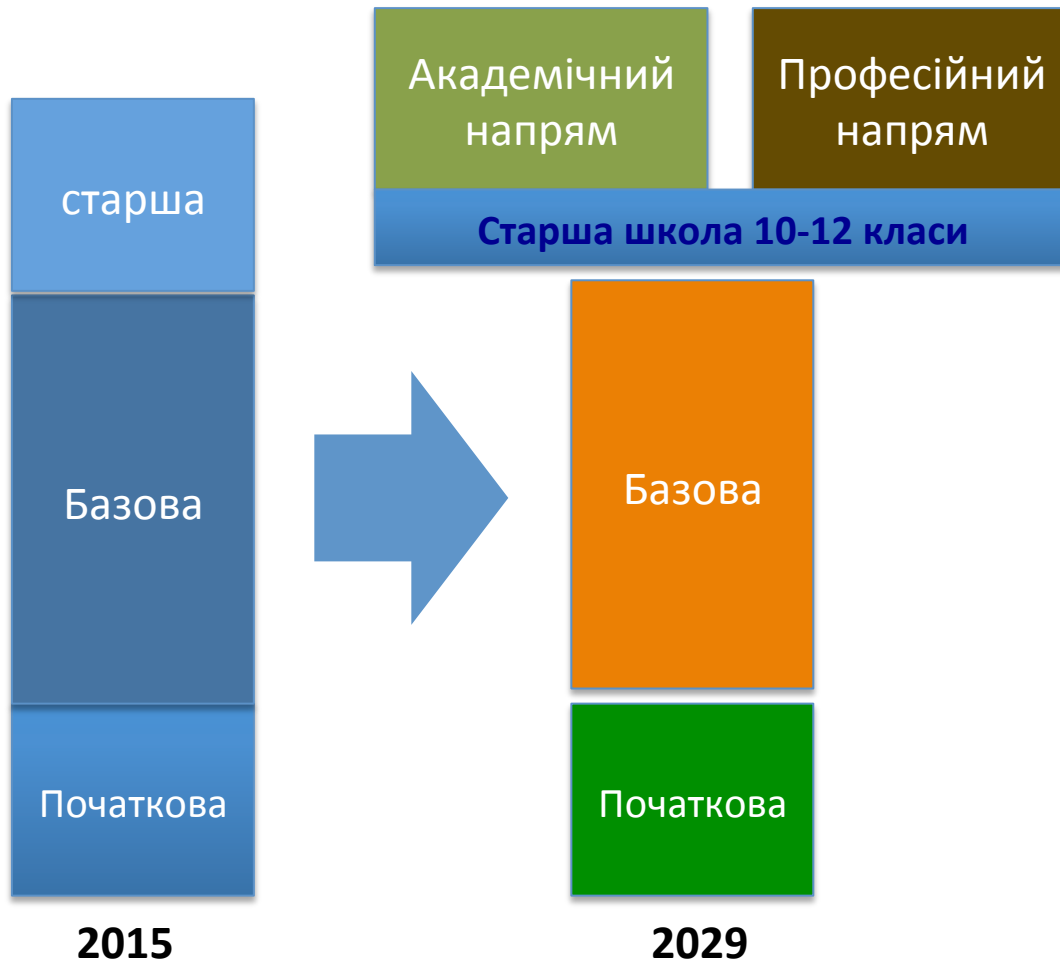
Низький соціальний статус вчителя

Невідповідність мережі закладів демографічним викликам (надмірна кількість шкіл; Недостатня мережа дошкільних закладів – 116 тис. дітей у черзі)

- ✓ **Перехід до 12-річної системи загальної середньої освіти**
- ✓ **Комплексна реформа змісту освіти**
- ✓ **Запровадження сертифікації вчителів**
- ✓ **Підвищення заробітної плати педагогів до рівня середньої у промисловості**
- ✓ **Оптимізація мережі шкіл**
- ✓ **Збільшення мережі дитсадків – створення спиятливих умов для приватного капіталу (умова - лібералізація або відміна СанПіН)**

ПЕРЕХІД ДО 12-РІЧНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ

Зміна структури школи включає реформу ЗМІСТУ ШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

- ✓ запровадження компетентнісного підходу
- ✓ розвантаження навчальних програм
- ✓ розробка програми профільної старшої школи
- ✓ оснащення лабораторій і необхідної навчальної інфраструктури

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СЕРТИФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ

НАРАЗІ

РІШЕННЯ

- ✓ Після проходження вчителем атестації, відбувається просування по тарифній сітці (різниця в зарплаті мізерна)
- ✓ Не існує альтернативи для підвищення кваліфікації - це виключно обласні інститути післядипломної педагогічної освіти
- ✓ Процес атестації містить конфлікт інтересів (головою атестаційної комісії є директор школи)
- ✓ Атестація є обов'язковою

- ✓ Заробітна плата вчителя залежить від рівня кваліфікації (надбавка)
- ✓ Вчитель сам обирає місце та спосіб підвищення кваліфікації
- ✓ Добровільна сертифікація відбувається у *незалежних* установах сертифікації кожні 5 років

ВПРОДОВЖ 2015 РОКУ БУДЕ ОПТИМІЗОВАНО 550 ШКІЛ

НАРАЗІ

- ✓ 37% загальноосвітніх шкіл (майже 6,5 тис) – малокомплектні (менше 5 учнів у класі)
- ✓ у сільській місцевості знаходиться 68% усіх шкіл (11 891), в яких навчається лише 33% учнів
- ✓ кількість вчителів у селі і місті практично однакова: 234 і 216 тис. Співвідношення учитель-учень у сільській місцевості = 1:6 (у Європі в середньому 1:13)
- ✓ якість педагогічних кадрів у сільській місцевості нижча
- ✓ вартість навчання 1 учня у малокомплектній школі до 50 тис. грн, у місті близько 8 тис.)

ПІСЛЯ РЕФОРМИ

- ✓ діти з сільської місцевості показують високі результати під час ЗНО
- ✓ дошкільна та початкова освіта за потреби забезпечується за місцем проживання дитини
- ✓ заощаджені ресурси спрямовуються на розвиток опорних шкіл, збільшення доплат педагогам
- ✓ забезпечені потреби у перевезенні дітей до школи

МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

Передача школи в управління громадській організації чи місцевій громаді та коштів на її утримання
(польський досвід збереження малих шкіл)

ПИТАННЯ ДО ОБГОВОРЕННЯ ТА РІШЕНЬ

<p>ЗАКУПІВЛЯ ДЛЯ УЦОЯО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ІТ-ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТУВАННЯ У 2016 р.</p>	<p>ВРУ, КМУ</p>	<p>до 1 листопада</p>
<p>ПРИЙНЯТИ НОВІ САНІТАРНІ ПРАВИЛА ТА НОРМИ ДЛЯ ДОШКІЛЬНИХ НАЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ</p>	<p>МОЗ</p>	<p>до 1 листопада</p>

ПИТАННЯ ДО ОБГОВОРЕННЯ ТА РІШЕНЬ

ЗАБЕЗПЕЧИТИ ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ УЧАСТІ УКРАЇНИ У ДОСЛІДЖЕННІ PISA В 2018 РОЦІ (180 тис. євро на 4 роки)	ВРУ, КМУ	до 1 листопада 2015
РОЗРОБИТИ ТА ПРИЙНЯТИ ПОПРАВКИ ДО КОДЕКСУ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ ЩОДО ПЕРЕВЕДЕННЯ НА КОНТРАКТ ВЧИТЕЛІВ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ	МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ, ВРУ	до 1 січня 2016

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ПІДНЕСЕННЯ РОЛІ РОБОТОДАВЦІВ

НАРАЗІ

- ✓ Розгалужена неефективна мережа закладів професійної освіти, успадкована з радянських часів;
- ✓ скорочення кількості учнів (з 433 тис у 2010 до 315 тис у 2014);
- ✓ із 814 ПТНЗ 35 % - малокомплектні (до 200 учнів)

- ✓ Відсутність дієвого механізму впливу місцевої влади та працедавців на систему підготовки робітничих кадрів

- ✓ Невідповідність змісту професійної освіти сучасним вимогам (70 % навчальної техніки та обладнання в ПТНЗ непридатні для використання)

РІШЕННЯ

- ✓ Створення від 50 до 100 *регіональних багатопрофільних центрів* професійної освіти по всій країні
- ✓ Децентралізація управління: створення *обласних рад стейкхолдерів* для розробки стратегій розвитку та прийняття важливих рішень щодо професійної освіти у регіоні
- ✓ Роботодавці беруть участь у формуванні змісту освіти
- ✓ Дуальне навчання - поєднання навчання у закладах професійної освіти з навчанням на робочих місцях

ПИТАННЯ ДО ОБГОВОРЕННЯ ТА РІШЕНЬ

ЗБЕЗПЕЧИТИ НЕВІДКЛАДНИЙ
РОЗГЛЯД ПРОЕКТУ ЗАКОНУ
«ПРО ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ»

ВРУ

До 1
грудня
2015

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАКОНУ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ

АВТОНОМІЯ ВНЗ

АКАДЕМІЧНА

- ✓ Надано автономію ВНЗ у формуванні власних освітніх програм
- ✓ Запроваджено спрощену систему визнання іноземних дипломів
- ✓ Встановлено порядок внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності студентів та викладачів

ФІНАНСОВА

- ✓ ВНЗ отримали можливість відкривати рахунки у державних банках – більше свободи у використанні зароблених коштів на розвиток закладу

ПРОЗОРІСТЬ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ ВНЗ

- ✓ Забезпечено прозорість діяльності ВНЗ через зобов'язання оприлюднювати фінансову та іншу звітність на своїх сайтах
- ✓ Через попереднє визначення пріоритетів абітурієнтів автоматизовано процес зарахування студентів до ВНЗ
- ✓ Посилено контроль за дотриманням академічної чесності (боротьба з плагіатом)
- ✓ Припинено діяльність 76 ВНЗ та філій, що не забезпечували належну якість навчання

ПІДГОТОВКА ВНЗ ДО АВТОНОМІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ВИКЛИКИ

РІШЕННЯ

✓ Неготовність значної частини ВНЗ до автономії

✓ Невідповідність системи державного замовлення вимогам сьогодення

✓ Неспроможність українських ВНЗ конкурувати на міжнародній арені: науковометричні показники не стали головним критерієм якості університетів

- ✓ програми навчання для ректорів та адміністрації ВНЗ
- ✓ збільшення активності та вимогливості університетських громад

Блочне фінансування: надання університету гранту на договірних умовах
В угоді з університетом визначаються:

- ✓ індикатори, яких він має у своїй діяльності досягти
- ✓ показники підготовки кадрів за спеціальностями, які є критично важливими для держави

Як досягати індикаторів – справа виключно університету

- ✓ **Реформа наукової сфери:** інтеграція навчального процесу та наукових досліджень

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ

НАРАЗІ

- ✓ Відсутність єдиного органу з вироблення і реалізації державної політики в науково-технічній сфері
- ✓ Архаїчна система управління Національної Академії наук (178 наукових інститутів, 19,3 тис. наукових співробітників)
- ✓ Фактична нерівноправність академічного та університетського секторів науки (НАН разом з галузевими Академіями отримує понад 75 % всього бюджетного фінансування на науку)
- ✓ Грантове фінансування пріоритетних розробок становить лише 5% від фінансування науки в Україні

РІШЕННЯ

- ✓ Запроваджується державна політика в наукових дослідженнях через створення Національної ради України з питань розвитку науки і технологій
- ✓ Демократизується процес виборів до керівних органів Академії наук
- ✓ Механізм взаємодії ВНЗ та науково-дослідних інститутів (створення спільних наукових колективів, спільних магістерських і PhD програм, об'єднання університетів та академічних інститутів)
- ✓ Перехід фінансування всіх наукових досліджень на грантову основу через Національний фонд досліджень України

ПИТАННЯ ДО ОБГОВОРЕННЯ ТА РІШЕНЬ

ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПІДТРИМКУ
ПРОЕКТУ ЗАКОНУ №22443-3
«ПРО НАУКОВУ ТА НАУКОВО-
ТЕХНІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ»

ВРУ

до 1 грудня
2015

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ДО КІНЦЯ 2015 РОКУ

Блок 1 Законодавчий

Прийняття 3-х законів:

- “Про освіту”
- “Про професійну освіту”
- “Про наукову та науково-технічну діяльність”

Блок 2 Інституційний

- ✓ Оптимізація мережі навчальних закладів усіх рівнів
- ✓ Національне Агентство із забезпечення якості вищої освіти
- ✓ Інститут модернізації змісту освіти
- ✓ Інститут освітньої аналітики

Блок 3 Імплементацийний

Імплементация Закону «Про вищу освіту»

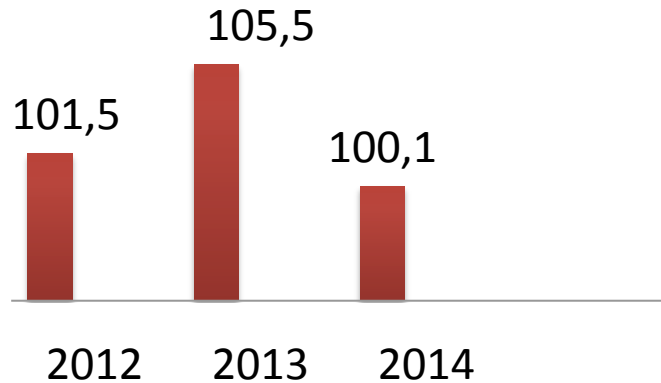
ДОДАТКИ

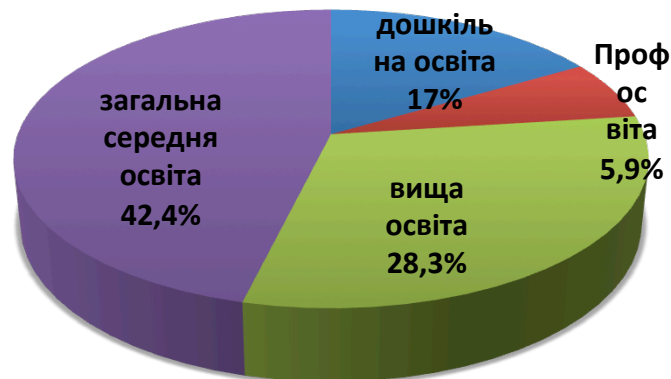

ОСВІТА В ЦИФРАХ

ФІНАНСУВАННЯ ГАЛУЗІ

РОЗПОДІЛ ФІНАНСУВАННЯ

НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

15 002	дитсадків
17604	шкіл
382	школи-інтернати
814	закладів профосвіти
317	ВНЗ (III-IV рівень акредитації)

В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ:

навчається **7 783 687**

працює **1 490 857**

НАУКОВА СФЕРА: ОСНОВНІ ЦИФРИ

ФІНАНСУВАННЯ

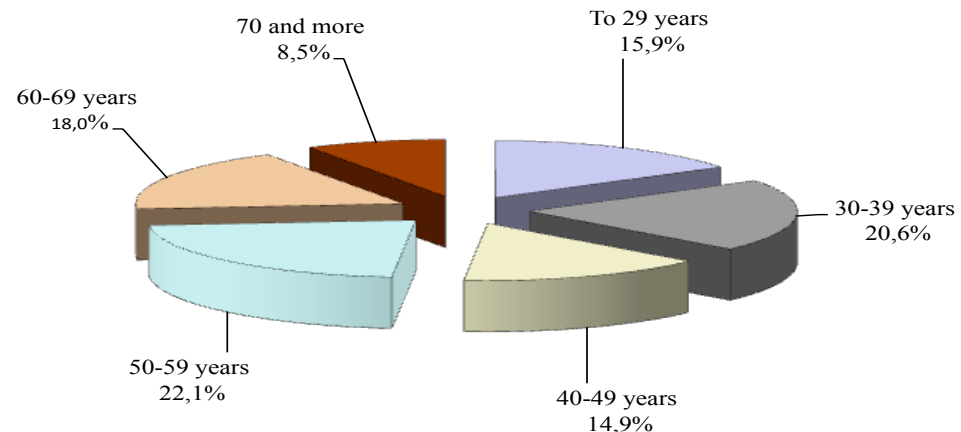
- ✓ **0,5% ВВП** (У провідних країнах світу - 3-4% ВВП) - відповідно низький показник інноваційності економіки (5%).

СИСТЕМА ІНСТИТУТІВ НАЦІОНАЛЬНИХ АКАДЕМІЙ НАУК

Національна академія наук України	178
Національна академія аграрних наук	86
Національна академія правових наук	6
Національна академія педагогічних наук	15
Національна академія медичних наук	34
Національна академія мистецтв	2

КІЛЬКІСТЬ ДОСЛІДНИКІВ та РОЗПОДІЛ ПО ВІКУ

58.7 тис. (з них **27,9 тис.** працює у Національних Академіях наук)

ІНДИКАТОРИ УСПІШНОСТІ РЕФОРМ

Індикатор		Показник
Українська середня школа у міжнародних освітніх дослідженнях	PISA (OECD Programme for International Student Assessment)	Топ-30
Українські університети у престижних світових рейтингах	Академічний рейтинг університетів світу (Шанхайський рейтинг) The QS University Ranking	в межах 200
Задоволеність працедавців якістю випускників	результати соціологічних досліджень	50% задоволені
Зростання кількості іноземних студентів, насамперед з країн OECD	статистичні дані	позитивна динаміка
Учитель – престижна професія	рівень заробітної плати	зарплата вчителя на рівні середнього показника у промисловості

PISA (Programme for International Student Assessment)

ЩО ВИМІРЮЄТЬСЯ

Вміння учнів 9-х класів (15 років) затосовувати знання на практиці за напрямками: читання, математика, природничі науки

ХТО ПРОВОДИТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО

УЧАСТЬ У PISA – ЦЕ МОЖЛИВІСТЬ:

1. оцінити реальний рівень навчальних досягнень учнів, їх вміння повноцінно функціонувати в сучасному світі
2. виявити тенденції освітньої сфери та порівняти з провідними країнами світу
3. формувати освітню політику, залучаючи найсучасніші підходи

ХТО БЕРЕ УЧАСТЬ

У PISA 2015 р. беруть участь 70 країн

“Освіта – найбільш потужна зброя, яку ви можете використовувати, щоб змінити СВІТ”

Нельсон Мандела